

Kunta-alalla muutostahti kiihtyy jatkuvasti ja johtoryhmän jäsenten työhyvinvoinnin merkitys tulee kasvamaan erityisesti muutostilanteissa. Kunnan tehtävien toteuttamisesta vastuu kohdistuu aina raskaimpina vastuullisena henkilönä johtoryhmän puheenjohtajaan kuntajohtajaan ja sitä kautta kunnan johtoryhmän jäsenille. Kuntajohtaja, joka toimii johtoryhmän puheenjohtaja hoitaa tehtävänsä erilaisten mielipiteiden ja ristiriitojen voimakentässä. Väitöstutkimukseni konteksti on kunta-ala ja kolmen kunnan johtoryhmän jäsenet, joista osa on kokenut työuupumuksen. Vuonna 2011 tutkimukseeni haastattelin 16:sta johtoryhmän jäsentä. Tutkimukseni on nojautunut siihen esiyymmärrykseen ja oletukseen, että johtoryhmän jäsenet voivat tunnistaa voimakkaat työpaineet, riskitekijät ja pitkään jatkuneen työstressin sekä työväsyyksen, josta seurauksena voi olla työuupumus.

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ja selvittää johtoryhmän jäsenten työuupumustarinoita, joita voidaan soveltaa myöhemmin käytännön johtamistyöhön. Tutkimustehtävä tarkentuu seuraavanlaisiksi tutkimusongelmiksi: Millaisia työuupumustarinoita johtoryhmän jäsenten tarinoista on löydettävissä? Mikä aiheuttaa johtamistyössä työuupumusta johtoryhmän jäsenelle? Millaisia selviytymiskeinoja johtoryhmän jäsenellä on selviytyä työuupumuksesta? Lopulliset tutkimuskysymykset muotoutuvat vasta aineiston alustavan sisältöanalyysin myötä. Tutkimus paikantuu erityisesti ihmisten johtamisen johtamistieteelliseen näkökulmaan [leadership] ja työuupumustutkimuksen [työpahoinvointi] alueille, joten tutkimus on teoreettisesti poikkitieteellistä. Tutkimuksessa työuupumusta lähestytään narratiivisesta näkökulmasta. Analyysissa aineiston perusteella rakennan uutta, juonellista ja ajallista tarinaa.

Tutkimuksessani analysoin haastatteluaineistoni Labov & Waletzky, 1967; jatkossa L & W; kehitettyä versiota Labov 1972 suullisen kertomuksen mallin mukaisesti. Tarinoilla on alku, keskikohta ja loppu. Tarinoilla on myös menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. Työuupumuksen kerronnassa mukailen osittain Leiterin & Maslachin (1988) työuupumuksen prosessimallia ja Kalimon & Toppisen (1997) työuupumuksen kolmitahoista työuupumuksen oireistoa. Tyyppittelin johtoryhmän jäsenet neljään tarinatyyppiin työuupumustarinoiden mukaan: yllättäjät, sinnittelijät, selviytyjät -ja hyväksyjätarinat, jonka jälkeen tulen asemoimaan soveltaen ja tyyppitellen johtoryhmän jäsenten tarinat hyvinvoinnin ulottuvuudet malliin Warr, 1999 ja Hakanen, 2004. Tieteenfilosofisena suuntauksena on sosiaalinen konstruktionismi.

Vaikka työuupumusta on tutkittu paljon, kuntapuolen johtoryhmän jäsenten kokemuksia työuupumuksesta ja sen omakohtaisena kokemuksena johtamistyöhön Suomen kunnissa ei ole tutkittu. Lähtökohta väitöstutkimukselleni on, että tietoisuus johtoryhmän jäsenten työuupumustarinoista voi tarjota kuntapuolen käytännön johtamiselle ja johtajuustutkimukselle lisäarvoa sekä avata uusia näkökulmia ymmärtää kunnan johtamistyön työuupumusta ja sen seurauksia. Tutkimukseni lisäarvo johtajuustutkimukselle syntyy viimekädessä aineiston kautta teorian ja empirian ylittävällä otteella, josta pyrin nostamaan kuntapuolen tapaustutkimuksella uusia näkökulmia, aiempiin kvantitatiivisillä tutkimusmetodeilla tehtyihin työpahoinvointitutkimuksiin.

Yhteystiedot: Tohtorikoulutettava Annemaija Summanen, Jyväskylän yliopisto
(annemaija.summanen@postilinja.net)